

مِللەتۋىزىيە

قىمىتى ۱۲ تېكە

۳۱ يون

Цѣна 12 к.

№

Döyməkdən yoruldu, ağacım sındı, amma bu biçarə xabi-qəflətdən ayılmadı.

Abunə qiyməti Tiflisdə və ətraf üçün
aprelin əvvəlindən yanvarın birinədək,
yə'ni:

9 aylığı (39 nüsxə) - 4 manat

Altı aylığı (26 nüsxə) - 3 manat

Üç aylığı (13 nüsxə) - 1 manat 60 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 9 aylığı - 5 manat

Nüsxəsi - idarəmizdə 10 qəpik

Özgə şəhərlərdə 12 qəpik

Məcmuənin adresi: Tiflis, Voronsovski
küçədə, nömrə 47.

“Molla Nəsrəddin” idarəsi.

Тифлис, Воронцовская улица № 47

Редакция журнала

«МОЛЛА НАСРЕДДИН»

İdarəyə göndərilən məktub və məqalə-
lər açıq türk dilində yazılmış olmasalar,
çap olunmayacaqlar.

Cümə 21 cəmədiyəl-əvvəl 1324 Hər həftə nəşr olunur 30 iyun 1906

MƏKTUB

Əzizim Molla əmi!

Yazıb məlum edirəm ki, Bakının axundları havanın istiliyi cəhətinə gediblər bağa. Burada bir neçə gün bundan irəli iki nəfərin arasında düşmənçilik var idi, bir adam tapılmadı ki, bunları barışdırsın. Dünən ləzgilərin nümayəndəsi Məşədi Şabanı çağırdıq bu iki nəfəri barışdırdı, amma bizim mollalar bağlarda ağacların altında kef çəkirlər. Bizim bir adamımız öləndə, bir at kirayə eləyib çapırıq molla dalınca. Əgər mümkün olsa, təvəqqə edirik bizim üçün bir neçə axund göndərəsən, çünki işimiz çox yaman keçir. Əgər göndərməli olsan, tez göndər.

Və bundan savayı ərz olsun ki, dünən bizim şəhərə Təbrizdən üç falabaxan gəlib, əgər lazım olsa yaz göndərək. Yaxşı göbək yazırlar, arpanı divara yeridirlər, özlərinin də şəhadətnamələri var. Adres: Bakı, karvansarayı-Laləyev.

Cavab

Bu kağıza əməl eləmək fikri ilə idareyi-ruhanilərə adam göndərib təvəqqə elədik ki, Bakıya bir neçə nəfər, heç olmasa bir nəfər molla göndərsinlər. Amma göndərdiyimiz adam geri qayıdıb xəbər gətirdi ki, müfti və şeyxül-islam cənabları çənfləri ilə bərabər çoxdan gediblər yaylağa. Çünki hərçənd ki, bu il Tiflis yaylaq kimi sərin, amma erməni-müsəlman məsələsindən yana bir cüzi narahatlıq nəzərə gəlir.

O ki qaldı falabaxanlar, o barədə də cavabımız budur ki, indiki halda Tiflisdə bir nəfər falabaxan var və bu da kifayət edər, çünki burada o qədər müsəlman yoxdur. Onları siz saxlayınız Bakıda, genə lazım olar.

NƏZİR

Məcmuəmizin əvvəlinci nömrəsində bir neçə sual yazıb nəzir etmişdik ki, haman suallara cavab verənə bir illik məcmuə pulsuz göndərək. A başınıza dönüm, yüz doxsan yeddi cavab gəldi idarəmizə və hamısı da düz. Dəxi çarə nədir: hey bir ucdan “Molla Nəsrəddin”i büküb göndəririk. İdarəmizə bir xam adamın yolu düşəndə dəftərimizə baxıb deyir: A Molla, məşallah, nə çox müştərin var. Deyirəm, balam, vallah hamısı nəzir müştəriləridir. Deyir necə nəzir müştəriləridir? Deyirəm belə.

Odur ki, tövbə etmişdim dəxi bir də belə sual-cavaba girişməməyə. Amma yoldaşım “Hər-dəmxəyal” bir yaxşı söz deyir: deyir nə səbəb elə aşkar suallar yazırsan ki, cavab vermək asan olsun? Bunu kim bilmir ki, bisavad şəhər vəkilləri hansı şəhərdədir ya qeyrətsizlik hansı məmləkətin karxanalarından çıxır? Elə suallar yaz ki, heç xoruz səsi eşitməmiş olsunlar, elə bir sözlər yaz soruş ki, İranın rəmməlləri, Rusiyanın jandarmaları, Gəncənin falçıları, bəlkə şeytan özü də suallara cavab verə bilməsinlər.

Dəxi ağıllı sözə nə deyim.

Budur ki, bir neçə çətin məsələlər yazıb gənə xəbər verirəm ki, cavab yazıb göndərənələrə ilin axırınadək məcmuə yollayacağam.

1) Yerin orta göbəyində bir böyük şəhər var, böyük gölün kənarında düşüb. Bu şəhərdə neft mədənləri var, əhalisinin çoxu müsəlmandırlar (yə'ni özləri belə deyir) və bu şəhərdə bir “fəxri-millət” var, bir tərəfdən çoxlu pullar ehsan edib müsəlman balalarının təlim və tərbiyəsi üçün məktəblər açdırır və bir tərəfdən də rus kazaklarını küşkürdüb haman uşaqların atalarını qırdırır ki, qoca adamlar ortalıqdan çıxıb uşaqlarının tərbiyəsinə mane olmasınlar.

İndi tapın görək, bu şəhərin adı nədir?

2) Dəmir yol qatarının Bakıya yetişməyi ilə Bakıdan çıxıb yollanmağında böyük bir təfəvüt mülahizə olunur: görürsən Bakıya yavıqlaşan vaxt buğ maşinasından bir səs çıxmır, sakit və samit qatar Bakı duracağına yetişib minikləri yendirir və sonra işini-gücünü qurtarıb düşür yola. Amma elə ki, Bakıdan bir az uzaqlaşır, maşınanın fısqırığı Şahnaz havasını başlayıb Kürdəmirdə qurtarır.

Bunun səbəbi nədir?

3) Rusiyanın Vasilevski şəhərində camaat keşişin rəftarından narazı olub onu kilsədən qovublar. Belə ki, bir neçə gün kilsə bağlı qalıb, hətta böyük xəlifənin və qubernatorun da hökmünə əməl etməyib camaat haman keşişin əzl olunmağına kimi ibadət xanalarını açmaq istəmədi və axırül-əmr məqsədinə çatdı. Amma gün olmaz ki, bizim qazilər bir fəqir müsəl-

manın kəbinli övrətini bir özgəsinə verməsinlər, bununla belə, mollaların hörməti içimizdə gəldikcə artır, nəinki əskilir.

Bu işlər nədən belə olub?

(Mabə'di var)

QAFQAZ XƏBƏRLƏRİ

Ağdaşdan bizə yazırlar:

Bir neçə gün bundan irəli Ucar vağzalında ingilis rəiyyətlərinin karxanasında bir ilan görürük və bu səbəbə əməllər hamısı qaçıb dəxi işləməyə gəlmək istəmirlər. Karxana sahibləri eşidirlər ki, yavıqlıqda Qızban kəndində məşhür ilan tutan seyidlər var (Amma burasını yazmayıblar ki, görək neçə illik seyidlərdir). Qərək, ağalar kəməli-ehtiram ilə karxanaya gəlib və içəri girib xozeyinlərə deyirlər ki, burada dörd ilan var, adları da flan, flan, flan və flan (heyf ki, adlarını bizə yazmayıblar). Sonra canlarına qurban olduğum seyidlər başlayırlar ilanları bir-bir öz adları ilə çağırmağa və ilanlar bir-bir gəlib başlarını qoyurlar ağaların mübərək ayaqlarının üstə. Seyidlər ilanları götürüb qoyurlar ciblərinə (əlbət sonra lazım olar) və xozeyinlərdən iyirmi beş manat, fəhlənin hər birindən on dörd şahı üç qəpik və Ucar camaatından doxsan iki manat yığıb gedirlər evlərinə. Ona binaən Molla əmidən təvəqqə edirik ki, dəxi bundan sonra qeyrilərin əfsunkərlərini çox tərif etməsin.

Hər bişə güman məbər ki xalist:

Şayəd ki müsəlman yatmış başəd.

(Amma şe'rin də əvəzi yoxdu)

Əz tərəfi-əqəllün-nas

İbrahim Məhəmmədخانov.

Şamaxıdan bizə yazırlar:

Bu neçə gündə bir nəfər on dörd ya on beş yaşında erməni uşağı nədən ötrü isə gedib naçalnikə şikayət edən zaman naçalnik yuxudaymış, elə güman eləyib ki, şikayətçi müsəlman balasıdır, genə də qalxıb şikayət edən erməniyə deyib ki, bala, sən uşaqsan, get flan əmələ, sən şikayət eləmək vaxtın deyil, flan iş görmək vaxtıdır. Uşaq qayıdıb gəlib öz erməni cəmiyyət firqəsinə söyləyib. Haman işin xatirəsi üçün bir gün ondan keçmiş dörd erməni küçədən keçən zaman naçalniki söyüb deyiblər ki, naçalnik, sən naçalniksən, borclusan şikayət edən şikayətinə baxasan, nəinki biqabil sözlər deyəsən. Səni o qədər bu küçədə döyərək ki, palçığa dönərsən. Cənab naçalnik hər cür hiylə və palitika ilə ermənilərdən özünü səlamət qurtarıb. İndi odu- budu, erməninin iti də şikayətə gedəndə cənab naçalnik mım kimi olub, şikayətə baxıb sərəncam eləyir. Bundan sonra vay, vay müsəlmanın güzəranına və halına.

İ d a r ə d ə n:

Bizdən isə ermənilərdən dərs götürmək lazım deyil. Siz öz işinizdə olun. Ağaların, böyüklərin yanında tərk-ədəblik yaxşı iş deyil.

YAYLAQ XƏBƏRLƏRİ

KISLOVODSKIDƏN MƏKTUB

Əfəndim! Mən sənə söz vermişdim ki, tez məktub yazaram. Amma bu iyirmi gündə heç vaxtım olmayıb. Vaxt dəxi hardan olsun: səh saat on ikidə yuxudan dururam, görü-

rəm ki, muzika səsi gəlir, gərək gedim başa ki, orada Anna, Marusya, Liza mənə müntəzirdirlər, gərək həm muzikaya qulaq asağ və həm çay içək. Buranın çayının dörd nəfər üçün dörd manatdan artıq xərci yoxdur, iki dəfə, yəni bir səh, bir axşam səkkizcə manatdır. Xaraba Tiflisdə Bankovskidə qəhvə içirik, əlli-altmış manat xərc olur. Qərək, saat on birdə kart oynamağa dəstəmiz məndən ötrü məttəldir, gərək gedim. Saat üçdə söylədiyim rəziyələr abidə gözləyirlər. Axşam saat altıda yuxudan durandan sonra genə parkda (bağda) çay içmək və muzikaya qulaq asmağ vaxtıdır. Axşam saat doqquz oldu kurzala getmək, rəfiqələri teatra aparmamaq mümkünmüdür? Teatr tamam olandan sonra Marqarita rolunu oynayan Mariya Petrovnanı rəfiqələrimlə tanış edib ujinə oturmayaqmı? Mən bədxərc adam deyiləm: bir gecə olmayıb ki, qırx manatdan artıq ujin pulu verəm. Bari bu hesabla bax gərək mənim vaxtım olarmı? İndi də... İndi də ki, bu kağızı yazıram, bu gecə tənsavalni keçədir, mən tans bilmədiyimə rəfiqələrim özgə kavalərnən getdilər...

Nəhayət, əgər mənim halımı xəbər alsan, lillahülhəmd çox yaxşıdır, ancaq gah-gah bu qəzetlər adamın zəhləsin qaçırır. Odur ki, dəxi özümə söz vermişəm ki, müsəlman qəzeti oxumayam. A kişi, bilmirəm nə düşüblər biçərə dövlətlərin üstünə? Bir bunlara cavab verən yoxdur. İnsaf və haqq söz dünyadan ünqa kimi yox olub. Axı, a əbləh, mən nə ki kasibə övrət zirzəmində beş yetim balaları ilə naxoş, ac, susuz, lüt yatıb? Sən öləsən, lap övqatım təlx olub. Aclara yox a, bunu yazana. Kişi, söz tapmırsan yazmağa?

Cənab Molla əmi, sən özün mənim rəhmətlik ağamı yaxşı tanıyırdın, o qədər mədaxilnən, o qədər dövlətnən biçərə heç kəsə bir qəpik verməməkdən əlavə, özünə də, əyalına da bir həbbə xərcləməzd. İndi mə'lum olur ki, hamısın məndən ötrü cəm edirmiş ki, mən rahat olub ömrümü xoş keçirəm. İndi rəvadımı mən onun xilafına gedəm? Onun ruhu mənə lə'nət oxumazmı? Mənim kefindən ötrü cəm olan pulu kasiba, aca niyə verim? Canları çıxsın getsinlər qazansınlar. Bacarmırlar, ölsünlər, bəlkə xalq bir rahat nəfəs çəkə.

Allah şahiddir, tamam övqatım təlxdir, cümə günü uduzduğum üç min doqquz yüz manatı şənbə günü udub qaytaracaq idim, belə şeylər mənə elə dilxor elədi ki, təzədən iki min də üstünə qoyub bu gün uduzдум. Mən bir də əlimə müsəlman qəzeti götürürəm? Əttövbə.

Qızdırmalı

MƏ'DƏN SULARINDA OLAN MÜXBİRİMİZDƏN KISLOVODSKI

Burada namə'lum bədəfkarlar çox övqat-təlxdir, çünki əhali, cəmiyyət çox olan yerdən kənar getmirlər, ona görə də çəndan adam soya bilmirlər; məsələn, dünən ikicə adam soyublar, bu gün - ki, səh saat doqquzdur - bucağacan bir adam da soya bilməyiblər.

Buranın həvalisində həm müsəlman kəsərlə olmağı mə'lumdur. Özləri dəxi sair yerlərin müsəlmanları kimi bu axır vaxtda tərəqqi tərəfinə hərəkətdədirlər. Məsələn, dünən iyirmi nəfər Qaraçay müsəlmanları gəlib bəndədən təvəqqə edib bir "İrşad" qəzeti apardılar ki, aparıb öz qəsəbələrində əfəndilərinə versinlər ki, əfəndi dəxi onlar üçün müsəlmanidən rusçaya tərcümə etsin.

POÇTA QUTUSU

Bakıda "Ziyanəvərə".
Göndərdiyin kağızı bir dəfə də yaz göndər idarəmizə, amma açıq yaz ki, yaxşı oxunsun, çap edərik.

ƏBDÜRRƏHİM ƏFƏNDİ

Alicah Hacı Əbdürrəhim əfəndinin hünəri barəsində "Bürhani-tərəqqi", "Həyat" və "İrşad" da yazılan məqaləni oxuduq. Və lakin həmin əhvalat "Noğareli" adlı gürcü qəzetində bir özgə məzmununda yazılıb.

Məzkur qəzetə 141-ci nömrəsində yazır:
"Zəmani ki, hala rus padşahı Yaponiya ilə davanı təzə başlamışdı, Şamaxı məhkəməsinin üzvü Hacı Əbdürrəhim əfəndi öz tərəfindən

Bakıda qəzet satanlar

— Məşədi Kərim, bu urus bir şey istəyir, amma dilini qanmıram.

— Qanmırsan, cavab ver
yoxdu, ondan sənə gələn
xeyir nə olacaq...

— Kərbəlayı Səbzəli, bə
deyirdilər, şah getmişdi ingi-
lis padşahının anasını alsın,
görəsən pəs necə oldu?

— Deyirlər siğə eləyib...

ərəb dilində şe'r ilə bir mədhnəmə inşa edib imperator Nikolay və imperatrissa adına Peterburqa göndərmişdi. Çox çəkmədi ki, bunun əvəzində padşah tərəfindən cənab qaziyə bir ədəd qızıl saat, üstündə padşahın və əyalının surəti nəsb olunmuş göndərildi. Cənab əfəndi isə o hədiyyəni yad-bud edib o vaxtdan bəri hər işin tərək eləyib genə cənab imperatordan bir başqa hədiyyəyə nail olmaqdan ötrü bu neçə vaxtlar da tamah dəndanın gecə və gündüz tiz etməyə məşğul olub tədbirlər və palitklər tökürlər idi ki, aya, gecə nə iş qayırım ki, padşahi-alidən dəxi artıcaq bir başqa padarkaya layiq olam. Odur ki, neçə həftə bundan əqdəm cənab əfəndi qırx ədəd peçenyəmənd çörək bişirib hər bir çörəyin üstündə bir cür tilsimmanənd dualar yazıb və bir neçə kəlmədən ibarət olan Qur'an ayələrindən bir parça kağıza yazıb rusca və müsəlmanca tərcümə də həm eləyib poçt ilə imperatorun hüzuruna irsal edib və bu mə'nada bir kağız yazıb göndərmiş: "UCA olan və genə ucadan da, ucadan da, ucadan da uca olan imperaturi-ə'zəm səlləməllahül-təalayə poçt ilə bir pasilkeyi-həqir ki, ola qırx ədəd xırdə ayə ilə yazılmış çörəklərdən və genə bir parça kağızda tilsim göndərdim uca olan cənabınızın xidmətinə. Həmin çörəkdən qırx gün hər sübh bir ədəd yeyərsiz və bu parça kağızda olan duanı hər sübh qırx dəfə vird və təkrar oxuyarsız, inşaallah dəxi o vaxtda дума tərəfi məğlub olar və əsla дума tərtib etməyə meyl etməzlər və dumanın tifaqı bərhəm olar və özüüz (köhnə səyaq ilə) qaimməqam olarsız inşaallah". Və bu barədə imperaturi-ə'zəm tərəfindən Hacı Əbdürrəhim əfəndiyə bir rizaməndlik teleqramı gəldi və teleqram da polisə vasitəsilə gəlmişdir".

Molla Nəsrəddin öz tərəfindən:

Bunlar hamısı keçəndən sonra bu sözlərə inanmaq mümkün deyil.

Yaxşı, tutaq ki, biz inandıq, aya, görək Şamaxı camaatı da inanarmı bu sözlərə? Məgər Hacı Əbdürrəhim əfəndi haman əfəndi deyilmi ki, bir gün minbərə çıxıb camaata belə və'z edirdi; hətta mən özüm də orada var idim; gü-nortadan üç saat keçmişdi, çaharşənbə günü idi, yağış da istəyirdi yağsın.

Qərəz, Hacı əfəndi minbərə çıxıb başladı:

- Ey uşaqlarını rus dərşinə qoyanlar, açın qulaqlarınızı eşidin, sonra peşiman olarsınız, peşimançılıq da nəticə bağışlamaz. Eşidin mənim bu bir neçə sözümü! Ey uşaqlarını rus dərşinə qoyanlar! Bilin ki, cəhənnəm olacaq axirətdə sizin məkanınız və cəhənnəmin yeddi təbəqəsi var: əvvəlinci cəhənnəm, ikinci səir, üçüncü səqər, dördüncü cəhim, beşinci ləzi, altıncı hətmə, yeddinci haviyə. Cəhənnəmin şərabi həmimi-gərm və qətrandır və təami zəqqumdur. Həmimi-gərm ibarətdir çirkədən. Bu həmimi-gərm belə şeydir ki, ondan dünya əhlinin sularına bir qədər məxlut olsa, onun təəffünündən tamam əhli-dünya həlak olar. Cəhənnəmdə bir dərə var ki, onun içində yetmiş min ev var və hər evin içində yetmiş min hücrə var və hər hücrənin içində yetmiş qara ilan var və hər ilan qarnında yetmiş min zəhər var. Bundan əlavə, cəhənnəmdə qırx zaviyə var və hər zaviyədə qırx min əqrəb var və əqrəbin qırx min zəhərli nişi var.

Xülasə, cəhənnəmin tövsifini Hacı Əbdürrəhim əfəndi yetmiş iki həftənin müddətində bəyan edib hələ qurtarmayıb. Bu barədə gələcək nüsxələrimizdə söhbət etməyi və'd edirik.

Ey axund, ey dirəxti-bihasil,
Olma çox da təməllüqə mail,
Lacərəm mərdi-arifü kamil
Nə nəhəd bərhəyati-dünya dil.
Ucadır, yoxdu söz ki, boyda çinar,
Səndən islama heç görülmədi bar,
Ey tühidəst, rəftə dərbazar
Tərsəmət bərnəyavəri dəstar.
Ey axund, olma dörd işə talib,
Cəhlü pulü təməllüqü calib,
Gər yeki zin çahar şüd qalib
Cani-şirin bərayəd əz-qalib.
Qoy rıyanı yerə, gəl etgilən ar,
Nə çıxar padşahdən sənə kar?
Asiyan əz-günah tövbə künənd
Arifan əz-ibadət istiğfar.

Molla Nəsrəddin

ASTARADAN

Cənab Molla Nəsrəddin, eyib olmasın, bir para yerlərdə çox təklifi-şəqq edirsiz, məsələ, pır xüsusunda. A kişi, təzə çıxan pirlər qalsın yerində, necə olur qırx ildən, altmış ildən kəşfi-kəramət göstərib şöhrət qazanan pirlər birdən-birə zəvvarsız, mücavirsiz və gecələr çıraqsız qalsın? Heç bu sözləri, xudanəkərdə, nəuzəbillah, ağıza alıb danışmaq olar? Xəyalın budur, Axund Molla Cəfərqulu bizim küfrümüzə fitva verə? Hansı ki bu şəxsi-alihümmət müddətdir zəhmətlər çəkib, ömr sərf edib moizə və dələilnən bir növlə xalqı cümə günləri pırə, ziyarətə getməklilyə rəğib edib. Ələlxüsus övrətlər məxsusən Molla Cəfərqulu-ya mürid olublar, belə ki, cümə axşamları övrətlər ağanın qulluğuna gedib və genə də orada qalırlar. Xub indi biz necə deyə bilərik ki, Molla Nəsrəddin belə yazıb və bundan əlavə, çörəyə bais olmaq heç yaxşı deyil. Məsələ, Salman rövzəxan heç olmasa həftədə iki tümən pul, on-on beş batman çörək və halva kəsb edir. Sən ki belə yazırsan, biçərə başına nə daş salsın?

Abid

QARABAĞDAN MƏKTUB

Keçən nömrədən mabə'd

Doğrudan Mərdanəlibəyin elmə ikrah olmaqda və müəllimə necə diqqət tutmaqda haqqı varmış. Məsələ, müəllim biçərə uşağa zədəyə (hesab) verib ki, hərgah bir su qurnasının altına qazan qoyasan və hər dəqiqədə ona yüz damcı su tökülə, neçə dəqiqədən sonra o qab dolar? Mərdanəlibəy müəllimin bu cür axmaq sualına bərk qeyznak olub və buyurub: nəyə lazımdır uşağa damcının hesabını və dəqiqəsini sanamaq? Hərgah istəyirsən qazanın dolmağını biləsən, gözlə özü dolsun, uşağa vaxtı bihudə yerə keçirib onun damcısını sanamaq nə fayda verər? Belə-belə sarsaq məsələləri uşağa deməkdə müəllimin qəsd

onun ağına zayə' eləməkmiş. Bundan savay da bədbəxt müəllim bir qəribə dolaşmaq zədəyə veribmiş, belə ki, hərgah bir və'dədə vəğzaldan biri çıxa, o birisi də yüz verst uzaq şəhərdən, bəs harada onlar bir-birinə rast gələrlər?

Eşidin, başınıza dönüm, görün Mərdanəlibəyin heç təqsiri var? Həqiqət, uşaq cavab verməkdə aciz qalıb, amma genə allah atasına rəhmət eləsin, Mərdanəlibəy onun əvəzinə müəllimə cavab verib ki, hansı yoldaş öz mənzilindən çıxanda faytonu iti sürdüsə, o birisi ilə flan yerdə görüşər ya yox, ondan bir neçə verst aşağıda. Elə Mərdanəlibəy müəllimin belə səfahətini görəndə onu dərhal rədd edib və uşağı göndərüb məktəbə Molla Salmanın yanına, çün bu molla belə ləğviyyat ilə uşağın qulağını hərgiz doldurmaz.

Bağışlayın çox təfsil verdik. Amma bir hikmət də ərz eləyib kağızı tamam edəcəyəm.

Bilirsiniz, çox adamlar elə hesab eləyirlər ki, dünyada rahatlıq elmdən ibarətdir... Ay bədbəxtlər, ay fəqirlər, nə vaxt oyanacaqsınız? Bir gözünüzü açın bizim kimi adamlardan ağıl dərk eləyin! Mən sizə dünyanın istirahətini iki kəlmədə ərz edirəm: gözəl noxudlu bozbaşı tənəvül edəndən sonra təşrif apar hamama (bəyek girişmə dü kar), doyunca yat və oradan qayıdanda arağcını geyib corabı çıxardıb al əlinə... Nargiləni. Gör dünya ləzzəti necədir.

Bərayi-dü qəlyan kəbabəm kəbab
Yeki bə'd xürdən, yeki bə'd xab.

Mirzə Qoşunəli Təbrizi

ELMİ-NÜCUM

İcmali-kar şəhri-cəmədiyəl-əvvəl

Hükəmayi-İraniyyənin ülumi-nücumdan çıxardığı məlumatdan belə mə'lum olur ki, bu ayda bir para yarım müəllimlərin xürrəm və xoşdil olması, mərsiyəxanlıq bazarının kasadı, əhli-kəsəbənin müsavi surətdə yaşaması, fəqəranın müflis olması, saillərin bilmərrə dağılması, viranələrin xərabə şəklinə düşməsi, bimarların pərişanlıq mərəzzindən vəfat etməsi, bir para xələyiqin içində sərmazədəlik, başağrısı bə'zi şəhərlərdə zühur edəcək. İran və Xorasan səmtində paxlanın və ləbləbinin ərzən və firəvan olması aşikardır. Soyuq vurmuşların tərləmək ilə şəfa tapması mə'lum olur. Unas tayfasının sazəndəyə, ləhvü ləəbə məşğul olmaları, xüsusən bu ayda qarışqaların cilyi-vətən olması və otaqlarını, imarətlərini su basması mə'lum olur. Bu bərədən İran təqvimində yazır: dağlarda və meşələrdə quş və heyvanat yuvalarının təmiratı və bu ayın axırlarında Afrika səmtində zəhərli ilanların vüquu, bu ayda qışlaqların isti olmağı və qışlaqlardan xələyiqin dağlara dağılması, böyük irmaq və çaylardan bağata götürülmüş arxları və dəhnələri selin bərhad etməsi görsənir. Xüsusən bu ayda itlər öz sahiblərinə əbədən hürməyəcəklər. Bu ayda camaatın hamama getməyə, həna yaxmağa, palçıq qoymağa rəğbəti olacaq. Əlavə dağ kəndlərində, bə'zi şəhərlərdə xələyiqin qoç saxlamaq, it boğuşdurmaq, əlquşu uçurtmaq, şikara getmək kimi işləri, Tiflis şəhərində kanara, bülbul saxlamaq kimi işlər də peyda olacaq. İqtişaş Yəmən və Misir həvali-

sində başlanacaq, padşahlar bir-birləri ilə sual-cavab edəcək - bunu İran təqvimini yazır. Urmu və Xoy hamamlarında dəllək şagirdlərinin rəvaci-bazarı, Marağada dəhl və dünbək çalanların zə'fi-halı, İranın bir para sərhədlərində dəmir yolun zühuru və İranın bir para yerlərində həmlü nəql əşyalarını ərradə ilə yeritmək meydana çıxacaq. Bənnab ətrafında saillərin iqtisası, Kirmanda, Qəzvində, Təbrizdə şeyxi-üsuli mübahisəsi zühur edəcək. Tiryək əməliyyatının tərəqqisi, tiryəkin xələyiqə nəfi, İraqi-Əcəm səmtində, xüsusən Azərbaycanda, Əhər səmtində şəbihgərdanların tətil etməsi, Qaracadağ mahalında çubuq başı, çarıq bağının tərəqqisi, xələyiqin ümdə ehtiyacı oraq və kərəntiyə olacaqdır. Mərənd səmtində dərvişlik elminin intişara başlaması, mübtədi dərvişlərin çoxalması.

Hərdəmxəyal

İRAN XƏBƏRLƏRİ

Tehran

Mirzə Lə'batxan Afətüd-dövlə bir ildən bəri düşar olduğu saqqalçıxarma naxoşluğundan naşi Səlmanül-ətibbadan se bəyek həbbüt-təraş davası ilə müdava olunmağa məcbur olur isə də gün-gündən naxoşluğu artar. Həkimbaşı Yəşul-ətibbaya rücu etdikdə əlacpəzir olmanın qəti surətdə söyləyir, o səbəbdən sərtilbi-əvvəl İftizaüs-səltənə tərəfindən əzlinə fərman sadir olur, əvəzinə Mirzə Səbahətxan Aşubüs-səltənə təyin olunur.

Mazandaran

Kəndçilər şuriş edib dövlətdən "avtanomiya" tələb edirlər, belə ki, babalarından onlara çatan irsi hüquqları qəsb olunmasın, yəni dağlar çatlağında, ağaclar kölgəsində, divarlar dibində heyvan kimi yaşamaqlarına kimsə mane olmasın, insan kimi məişət etməyə məcbur olmasınlar.

Qum

Qum şəhərində dövləti və milləti bir mədrəseyi-ixlas açılıb. Umumi, məcburi zükur və unas küllən və tərəngərək saillik dərsin təhsil eləsinlər və əgər zəvvar öz xahişləri ilə onlara pul verməsələr, bir verst dallarınca yüyürüb pul istəməkdə mübaliğə eləsinlər və zəvvar pul verməsə, səngbaran edib zəvvara olmanın söyüşlər desinlər.

E'LAN

Ğərbaliyyə kitabxanasında asari-ətiqə və nəşriyyəti-cədidədən yazma və basma 4 milyona baliğ kitab mövcuddur. Təzə kitabların bir neçəsinin isimləri: 1 - "Gürbə-muş", Fransadan kufi xəttinə tərcümə. 2 - "Sə'ləbiyyə", təzə ana dilinə tərcümə olunmuş bir faydalı əsərdir. 3 - "Tərcümətül-qəlyan fi lüğətül-İran", yeroqlifi xəttində əbnayi-vətənə faydalı bir məcmuədir. 4 - "Nəgmətül-ğurab", xətti-şəcər yazı ilə açıq ünvanlı bir əsərdir. 5 - "Qəh-qəhətül-məcəlis", açıq qaraçı dilindədir, istəyənlərə məccanən göndərilir. 6 - "Təlim-qeybət", cümləyə lazımlı kitabdır. 7 - Məşhur "Vilayəti-səyyah və cəhanin Tabaqçı Qaffarın səyahətnaməsi", kəmsəla xəttindədir. Kitabxananın ünvanı: Təbrizdə Həftkeçəl məhəlləsi, iki tərəfinə çiyində qılıç, sərbəz, sərtilbi şəklində çəkilməmiş qara rəngli birtaylı qapıdır.

Müdir və baş mühərrir: **Cəlil Məmmədquluzadə**

İtil cəhənnəmə, biədəb! Bu qədər adamdan utanmırsan, çörək istəyirsen?